

OTSUS

Vaidlustusaja number	61-24/272693
Otsuse kuupäev	06.05.2024
Vaidlustuskomisjoni liige	Angelika Timusk
Vaidlustus	Tartu BT Park OÜ vaidlustus Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse riigihankes „Tervisetehnoloogia ja -teenuste valdkonna väärtuspõhise toimetudeli väljaarendamine ja elluviimine“ (viitenumber 272693) ühispakkujate Tartu BT Park OÜ ja Accelerace Management A/S pakkumuse tagasilükkamise otsusele
Menetlusosalised	Vaidlustaja, Tartu BT Park OÜ, esindaja Sven Parkel Hankija, Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus, esindaja Siret Suurväli
Vaidlustuse läbivaatamine	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

RHS § 197 lg 1 p 4 ja RHS § 198 lg 3 alusel

1. Jätta Tartu BT Park OÜ vaidlustus rahuldamata.
2. Jätta Tartu BT Park OÜ menetluskulud tema enda kanda.

EDASIKAEBAMISE KORD

Halduskohtumenetluse seadustiku § 270 lg 1 alusel on vaidlustuskomisjoni otsuse peale halduskohtule kaebuse esitamise tähtaeg kümme (10) päeva arvates vaidlustuskomisjoni otsuse avalikult teatavaks tegemisest.

JÕUSTUMINE

Otsus jõustub pärast kohtusse pöördumise tähtaja möödumist, kui ükski menetlusosaline ei esitanud kaebust halduskohtusse. Otsuse osalisel vaidlustamisel jõustub otsus osas, mis ei ole seotud edasikaevatud osaga (riigihangete seaduse § 200 lg 4).

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. 08.12.2023 avaldas Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus (edaspidi ka Hankija) riigihangete registris avatud hankemenetlusena läbiviidava riigihanke „Tervisetehnoloogia ja -teenuste valdkonna väärtuspõhise toimetudeli väljaarendamine ja elluviimine“ (viitenumber 272693) (edaspidi Riigihange) hanketeate ja tegi kättesaadavaks muud riigihanke alusdokumendid (edaspidi RHAD), sh *RHAD Lisa 1 Vorm 3 Pakkumuse kulukomponendid*

(edaspidi RHAD lisa 1).

Pakkumuste esitamise tähtpäevaks, 14.03.2024, esitati neli pakkumust, sh esitasid pakkumuse ühispakkujad Tartu BT Park OÜ ja Accelerace Management A/S.

2. 28.03.2024 otsusega (riigihangete registri vormil) lükkas Hankija muuhulgas tagasi ühispakkujate Tartu BT Park OÜ ja Accelerace Management A/S-i (edaspidi Ühispakkujad) pakkumuse (edaspidi Otsus).

3. 06.04.2024 laekus Riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi vaidlustuskomisjon) Tartu BT Park OÜ (edaspidi ka Vaidlustaja) vaidlustus Otsusele.

4. Vaidlustuskomisjon teatas 12.04.2024 kirjaga nr 12.2-10/61 menetlusosalistele, et vaatab vaidlustuse läbi esitatud dokumentide alusel kirjalikus menetluses, tegi teatavaks otsuse avalikult teatavaks tegemise aja ning andis täiendavate seisukohtade ja dokumentide esitamiseks aega kuni 17.02.2024 ja neile vastamiseks 22.02.2024. Vaidlustuskomisjoni poolt määratud tähtpäevadeks seisukohti ei esitatud.

MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

5. Vaidlustaja, **Tartu BT Park OÜ**, põhjendas vaidlustust järgmiselt.

5.1. Hankija lükkas Ühispakkujate pakkumuse tagasi põhjusel, et pakkumus ei vasta RHAD lisa 1 p-is 9.5.3.1.1 toodud nõuetele.

RHAD lisa 1 p-i 9.5.3.1.1 kohaselt peab lahendus sisaldama vähemalt järgnevat:

esmasele sihtgrupile pakutavate prototüüpide arendamise teenuste ja nende mahu kohta.

Hankija ei ole täpsustanud, milliseid etappe sisaldab prototüübi arendamine ning kuidas mõõdetakse prototüübi arendamise teenuse mahtusid (töötundides, kulunud rahaliste vahenditena, toetatavate ideede arv, vm), ka ei ole viidatud teistele allikatele, mida tuleks aluseks võtta.

5.2. Võõrsõnade leksikoni alusel on sõnal prototüüp¹ 3 tähendust:

- alg- v põhitüüp, alg- v eeskuju;

- TEHN seadme v süsteemi algmudel v esialgne teostus;

- KIRJ inimene v inimrühm, kelle elukäigu v iseloomu põhjal kirjanik oma kunstikavatsuse kohaselt kujundab kirjandusteose tegelase v tegelased.

Vaidlustaja võttis valikust mõiste prototüüp vasteks tehnilise kirjelduse ja mõistab Riigihanke raames prototüüpi kui seadme või süsteemi algmudelit või esialgset teostust.

5.3. Prototüüpimise protsessi kohta ei ole saadaval väga palju materjale, ent ühe alusmaterjalina on kasutatav näiteks Avalike digiteenuste disainimise tööriistakast², milles on kirjutatud järgmist:

Prototüüpimine on kasutajaliidese või toote esialgse mudeli loomine, tavaliselt on eesmärgiks lahenduse testimine koos kasutajatega. Olenevalt hetkevajadustest võib prototüüp võib olla nii algeline paberprototüüp kui täisfunktsionaalselt klikitav digitaalne prototüüp."

Ning on toodud ka prototüüpimiseks vajalikud eeltingimused

Kasutajauuringud peavad olema tehtud ja analüüsitud

Lahendusvariandid peavad olema genereeritud

Lahendusvariantidest peavad õige(d) olema välja valitud

Seega prototüübi arendamiseks vajalikud sammud on digiteenuste puhul töö lõpp-kasutajatega

¹ <https://www.eki.ee/dict/vsl/index.cgi?Q=protot%C3%BC%C3%BCp>

² <https://digiriik.eesti.ee/tooriist/prototuuipimine>

ning nende tagasisidega, lahendusvariantide genereerimine ja sobivate lahendusvariantide valimine. Vaidlustaja lisab kahe viimase punkti juurde, et eelistatult tuleks lahendusvariantide genereerimisel ja valimisel kaasata valdkondlikke eksperte ja lõpp-kasutajaid.

5.4. Avalike digiteenuste disainimise tööriistakasti teisel ala-lehel¹ on toodud:

Prototüübi loomist tuleks kindlasti alustada põhiliste stsenaariumite samm-sammult lahti kirjutamisest. Headeks tööriistadeks on storymapping ning kasutajateekonna kaardistamine.

Lehel küll ei soovitata, et stsenaariumeid tuleks välja töötada valdkondlike spetsialistide või lõppkasutajatega, ent Vaidlustaja leiab, et Riigihanke spetsiifilist valdkonda arvestades on oluline prototüübi arendamisel lähtuda valdkondlike ekspertide või lõpp-kasutajate tagasisidest saamaks maksimaalselt häid suuniseid ja taustainfot.

5.5. Päring *digitaalse prototüübi arendamine* veebi (ingl. k *steps for developing a digital prototype*) annab vastuseks 5 sammu:

- *Explore the problem you want to solve.*
- *Come up with a variety of solution ideas.*
- *Decide how to turn your ideas into a testable hypothesis.*
- *Create a prototype to test the hypothesis.*
- *Test the prototype.*

Hatchworks² defineerib digilahenduste prototüüpimise samme järgnevalt:

The process of creating a prototype involves defining the idea and target audience, researching similar products and gathering feedback, creating a plan, designing the user interface, building the prototype, and testing and iterating on the prototype.

Seega prototüübi arendamise protsess sisaldab samme idee ja sihtrühma defineerimisest, sarnaste toodete uuringust ja nende aspektide mõistmisest ning tagasiside saamisest olemasolevatele toodetele, prototüübi plaani loomisest, kasutajale suunatud lahenduse disainist, prototüübi ehitamisest ja testimisest.

Ühispakkujad on need tegevused toonud välja pakkumuse p-is 2.3.1 *Creating opportunities for cross-disciplinary collaboration to develop more comprehensive solutions, involving parties from data, medicine, material, and behavioural sciences etc.*"

Selles punktis on välja toodud ideekorje sihtrühmade ja ideede defineerimiseks patsiendi teekonna raames, ideede edasine arendamine tehnoloogia, lõppkasutaja väärtuse, äriarenduse, intellektuaalomandi ja regulatoorsel suunal ning ideede valideerimine arstidega mõistmaks pakutud lahenduse sobivust patsiendi teekonda. Lisaks on samas punktis ära toodud ka prototüübi arendamise tuge saavate ideede hulk ja eelarves on kirjas prototüüpide arendamiseks mineva toetuse rahaline maht. Lisaks on eelarves esitatud pakkumise p-is 2.3.1 toodud töödele kuluv töötundide maht.

6. Hankija, **Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutus**, vaidles vaidlustusele vastu.

6.1. RHAD lisa 1 p-i 9.5.3.1.1 kohaselt tuli pakkumuses esitada tervikliku teenuse pakkumiseks lahenduse kirjeldus, mis peamiste tegevuste all sisaldab muuhulgas kirjeldust esmasele sihtgrupile pakutavate prototüüpide arendamise teenuste ja nende mahtude kohta. Teisisõnu tuli pakkumuses esitada kirjeldus teenustest, mida esmasele sihtgrupile prototüüpide arendamiseks pakutakse, sh pakutavate teenuste mahud. Pakkumuses puudub kirjeldus esmasele sihtgrupile pakutavate prototüüpide arendamise teenuste ja nende mahtude kohta, mistõttu tunnistati pakkumus RHAD-is esitatud tingimusele mittevastavaks.

6.2. Vaidlustaja väide, et RHAD ei täpsusta mõistet „prototüüp“, ei vasta tõele.

RHAD p-i 1.9 kohaselt tuleb RHAD-is kasutatavate mõistete osas (juhul, kui mõiste on

¹ <https://digiriik.eesti.ee/protsess/lahenduse-testimine/kasutaja-be-teekonnad-ja-prototuuip>

² <https://hatchworks.com/blog/product-design/digital-product-prototype/>

avamata), lähtuda Eesti Keele Instituudi Sõnaveebist¹: *masina, seadme või mingi rakenduse esialgne teostus, algne mudel, mida hrl edasi arendatakse.*

6.3. Vaidlustaja järeldeb õigesti, et Hankija ei ole RHAD-is sätestanud, milliseid teenuseid tuleb pakkuda RHAD lisa 1 p-is 9.5.3.1.1 küsitud prototüüpide arendamise teenustena. Pakkumuses esitatav lahenduse kirjeldus on pakkuja poolt pakutav tervikkontseptsioon, kus pakkujal endal tuligi välja mõelda kuidas ta riigihanke esemeks oleva toimetumodeli välja arendab, sh milliseid teenuseid ja millistes mahtudes ta esmasele sihtgrupile prototüüpide arendamiseks plaanib kasutada.

6.4. Vaidlustaja on asunud lahti mõtestama prototüüpimise protsessi (avalike digiteenuste disainimise tööriistakasti abil), võtnud aluseks erinevad veebist leitavad allikad ning järelendanud, et prototüübi arendamise protsess sisaldab samme idee ja sihtühma defineerimisest, sarnaste toodete uuringust ja nende aspektide mõistmisest ning tagasiside saamisest olemasolevatele toodetele, prototüübi plaani loomisest, kasutajale suunatud lahenduse disainist, prototüübi ehitamisest ja testimisest. Vastav info on Vaidlustaja sõnu esitatud pakkumuse p-is 2.3.1: *Creating opportunities for cross-disciplinary collaboration to develop more comprehensive solutions, involving parties from data, medicine, material, and behavioural sciences etc.*

Vaidlustaja keskendub pakkumuses prototüüpimisele ehk prototüübi loomisele, kuid Hankija ei ole küsinud prototüübi loomise ideetasandi kirjeldust vaid on küsinud kirjeldust teenustest, mida prototüüpide (ehk juba olemasolevate prototüüpide) arendamiseks plaanitakse kasutada. Vastavalt Sõnaveebile on „prototüüp“ esialgne teostus või mudel, mida edasi arendatakse, mitte idee.

6.5. Ideestamine, sh ideekorje, ideede defineerimine, valideerimine ning edasiarendus, on tootearendusprotsessi üks etappidest. Sellele järgnevad kontseptualiseerimine, teostatavusanalüüs, disaini- ning arendusfaas ja testimise ning valideerimisfaas. Prototüüpimine kuulub arendusfaasi etappi, mille raames väljaalitud kontseptsiooni põhjal pannakse paika esmased toote spetsifikatsioonid ja kavandatakse prototüübid. Arendusfaasis ja sellele järgnevas testimisfaasis arendatakse prototüüpe iteratiivselt edasi jõudmaks kommertsialiseerimisfaasi. Vaidlustaja pakkumuses on põgusalt käsitletud ideestamise faasi. Prototüüpimise eesmärgiks, sh sõnaveebi alusel, on välja töötada mudel, mida saab anda kasutajatele katsetamiseks ning tagasisidestamiseks.

6.6. Hankija kaalus, kas pakkumuse p-is 2.1.2 märgitud tegevus *In cooperation with our partner Accelerace we'll licence in and make available for the registered ecosystem stakeholders a commercial startup support Tool* on teenus prototüüpide arendamiseks. Nimetatud tööriista funktsioonid on loetletud pakkumuse lk-l 26, kuid selgelt ei ole nende seas prototüübi arendamise teenuseid. Lisaks kontrollis Hankija viidatud tööriista ka lisatud lingilt, kuid ka sealt ei nähtu võimalikke prototüübi arendamise teenuseid.

6.7. Vaidlustaja väidab, et pakkumuse p-is 2.3.1 on toodud prototüübi arendamise tuge saavate ideede hulk ja eelarves on kirjas prototüüpide arendamiseks mineva toetuse rahaline maht (vastavalt RHAD lisa 1 p-is 9.5.3.1.1 nõutule). Lisaks on eelarves esitatud pakkumuse p-is 2.3.1 toodud töödele kuluv töötundide maht.

Hankija on juba eelnevalt selgitanud, et pakkumuse p-is 2.3.1 toodud tegevused, sh ideede arendamine, ei ole esmasele sihtgrupile pakutavate prototüüpide arendamise teenused. Seega ei saa arvestada ka ideede hulka esmasele sihtgrupile pakutavate prototüüpide arendamise teenuste mahtudena. Prototüüpide arendamisega kaasnevad alati kulud materjalidele ja/või tarkvaralahendustele. Pakkumuses esitatud eelarves on aga p-i 2.3.1 all probleemide

¹ <https://sonaveeb.ee/>

kaardistamise ja ideede valideerimise alameelarveridadel ettevõtetele määratud summa null.

6.8. Vaidlustaja väide, et eelarves on kirjas prototüüpide arendamiseks mineva toetuse rahaline maht, on väär. Vastavalt RHAD p-ile 4.2 tuli pakkujal esitada pakkumuses *Pakkumuse kulukomponendid* RHAD lisa 3 vormil. RHAD lisa 3 vormi esitamise nõue on välja toodud ka riigihangete registris vastavustingimuste lehel punktis 8 - pakkumuse maksumuse jagunemine. Vormil tuli välja tuua nõutud andmed ning pakkuja poolt pakutavate peamise tegevuste andmed, sh ka RHAD lisa 1 p-is 9.5.3.1.1 nõutud esmasele sihtgrupile pakutavate prototüüpide arendamise teenused ning nende teenuste mahud. Vaidlustaja ei ole nõutud vormi esitanud. Esitatud on omapoolne eelarve fail, mis ei kajasta tegevuste rahalisi mahtusid nõutud kujul. Info esitamine enda loodud dokumendis ei ole keelatud, kuid pakkuja kanda jääb sellisel juhul risk ja hoolsuskohustus kogu nõutud info olemasolu kohta.

6.9. Vaidlustaja on asunud alles vaidlustamise protsessis sisustama ja tõlgendama oma pakkumuses esitatut. RHAD lisa 1 p-i 9.5.3.1.1 kohaselt tuli pakkumuses esitada kirjeldus lahenduse tervikliku teenuse pakkumiseks. Vaidlustaja pakkumuse p-is 2.3.1 esitatud kahte lauset ei ole võimalik pidada nõutud prototüüpide arendamise teenuste ja mahtude kirjelduseks, mille alusel Ühispakkujate pakkumus vastavaks tunnistada. Puudust ei ole võimalik kõrvaldada selgitustega.

6.10. Vaidlustaja ei saanud hoolsuskohustuse täielikul täitmisel RHAD lisa 1 p-is 9.5.3.1.1 esitatud nõuet teisi mõista, kui see on kirjas. Nõue on esitatud keeleliselt selgelt ning Hankija hindas pakkumuste vastavust lähtudes sätestatud nõudest. Kui vastav nõue jäi Vaidlustajale sisult arusaamatuks, oleks tulnud selle kohta selgitusi küsida (Vaidlustaja osales ka infopäeval).

VAIDLUSTUSKOMISJONI PÕHJENDUSED

7. Hankija on Otsusest nähtuvalt tuvastanud Ühispakkujate pakkumuses mittevastavuse RHAD lisa 1 p-ile 9.5.3.1.1 (*pakkumuses puudub nõutud kirjeldus esmasele sihtgrupile pakutavate prototüüpide arendamise teenuste ja nende mahtude kohta*).

Vaidlustaja väitel alust pakkumuse tagasilükkamiseks ei ole, kuna:

Hankija ei ole täpsustanud, milliseid etappe prototüübi arendamine sisaldab (Vaidlustaja viitab erinevatele veebilehtedele selgitamaks prototüübi mõistet);

Ühispakkujad on esitanud nõutud info pakkumuse p-is 2.3.1: *Creating opportunities for cross-disciplinary collaboration to develop more comprehensive solutions, involving parties from data, medicine, material, and behavioural sciences etc* ning andnud samas punktis info nende mahu kohta ja eelarve failis.

8. RHAD lisa 1 p-i 9.5.3.1.1 kohaselt ootab Hankija tervikliku teenuse pakkumiseks peamiste tegevuste all muuhulgas kirjeldust *esmasele sihtgrupile pakutavate prototüüpide arendamise teenuste ja nende mahu kohta*.

Vaidlustuskomisjon ei nõustu Vaidlustajaga, et RHAD-is sätestatud prototüübi mõistele tuleks pärast pakkumuste esitamist hakata sisu otsima erinevatelt veebilehtedelt. Hankija on RHAD p-is 1.9 pakkujatele teatavaks teinud, et RHAD-is kasutatavate mõistete osas (juhul, kui mõiste on avamata), tuleb lähtuda Eesti Keele Instituudi Sõnaveebist (prototüüp - *masina, seadme või mingi rakenduse esialgne teostus, algne mudel, mida hrl edasi arendatakse*).

Õige on ka Hankija väide, et Vaidlustaja keskendub pakkumuses, aga ka vaidlustusmenetluses, põhjendustele seondult prototüübi loomisega (prototüüpimisega), kuid Hankija ei ole RHAD-is küsinud prototüübi loomise kirjeldust vaid kirjeldust teenustest, mida plaanitakse kasutada juba olemasolevate, sihtgrupile pakutavate prototüüpide, edasi arendamiseks.

9. Vaidlustaja väitel peaks RHAD lisa 1 p-is 9.5.3.1.1 sätestatud kirjelduse esitamise nõude täitma pakkumuse p 2.3.1, millega vaidlustuskomisjon ei nõustu.

Vaidlustaja viidatud lausest Ühispakkujate pakkumuses (*Creating opportunities for cross-disciplinary collaboration to develop more comprehensive solutions, involving parties from data, medicine, material, and behavioural sciences etc*) ega ka muust viidatud punktis esitatust ei ole ära tuntavad prototüübid, mille arendamise teenuseid see kirjeldaks, ega ka see, milles need arendamise teenused iseenesest seisneks. Pakkumuse p 2.3 on pealkirjastatud kui *Encouraging health innovation and interdisciplinary and cooperation in the sector* ja see vastab RHAD lisa 1 p-is 5.4 nõutule, mis sätestab: *fookustegevus 3 – tervisealase innovatsiooni ning interdistsiplinaarse ja üle-eestilise koostöö soodustamine [---], sh p 5.4.1: Luua võimalused valdkonnaüleseks koostööks terviklikemate lahenduste arendamiseks, kaasates nt andme-, meditsiini-, materjali- ja käitumisteaduste osapooli.*

Vaidlustuskomisjonile arusaadavalt keskendub Vaidlustaja poolt viidatud pakkumuse p-i 2.3.1 tekstiline osa peamiselt programmile, mis edendab koostööd ja innovatsiooni tervishoiusektoris ja selles kirjeldatakse mitmeid tegevusi ja sündmusi, mis on kavandatud koostöö soodustamiseks teadlaste, arstide ja teiste spetsialistide vahel, kuid selles puudub äratuntav kirjeldus esmasele sihtgrupile pakutavate prototüüpide arendamise teenuste kohta (RHAD lisa 1 p 4.1.1 kohaselt on esmaseks sihtgrupiks *tervisetehnoloogia ja -teenuste valdkonna iduettevõtted ja potentsiaalsed iduettevõtjad, sh teadusarendustegevuse taustaga või iduettevõtluse mõtteviisi kandvad isikud*). Vaidlustuskomisjon leiab, et isegi kui õige on Vaidlustaja väide, et Hankija ei ole täpsustanud, milliseid etappe sisaldab prototüübi arendamise teenus, peab nõutav esmasele sihtgrupile pakutavate prototüüpide arendamise teenuste kirjeldus olema pakkumuses esitatud piisavalt selgelt ja arusaadavalt, et Hankija saaks ülevaate pakutavate teenuste olemusest, eesmärkidest ja tingimustest, kuid Ühispakkujate pakkumuse p-is 2.3.1 sellist teenuste kirjeldust ei ole. Seega on Hankija Otsuses õigesti tuvastanud Ühispakkujate pakkumuse mittevastavuse RHAD lisa 1 p-ile 9.5.3.1.1.

Vaidlustuskomisjon leiab, et konkreetse sisuga kirjelduse pakkumuses esitamise nõue on sisuline RHAD-i tingimus, mille hilisemat esitamist selgitustega ei saa pidada võimalikuks.

10. Tulenevalt eespooltoodust on vaidlustuskomisjon seisukohal, et Hankija otsus Ühispakkujate pakkumuse tagasilükkamiseks RHS § 114 lg 2 alusel on õige ja selle kehtetuks tunnistamiseks alused puuduvad.

11. Vaidlustusmenetluse kulud

Lähtudes sellest, et vaidlustus jääb RHS § 197 lg 1 p-i 4 alusel rahuldamata, kuulub vaidlustusmenetluse kulude osas kohaldamisele RHS § 198 lg 3.

Hankija ei taotlenud kulude väljamõistmist.

Vaidlustaja kulud jäävad tema enda kanda.

(allkirjastatud digitaalselt)

Angelika Timusk